

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MÉGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára :
Egész évre 2 forint.

Szerkeszti: **JESZENSZKY PÁL,**
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZETŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédítiszteknek 2 frt 50 kr.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1898-ik évre tagdíjaikat április hó 7-étől június 14-ig a következők küldötték be: 10 koronát: Bálintfy Pál, Barta Lajos, Berger Manó Vincze, Bacsoni Kálmán, Dinnyés József, Dessewffy Dezső, Erdélyi István, Eisenhut Kálmán, Ficzer József, Floderer Viktor, Fűrjes József, Gibitz Alajos, Greksa Ignác, Iványos Miklós, Lukovszky Mihály, Matisz Lajos, Mátray F. József, Micheller Károly, Olbricht Ottó, Papp György, Rubinek Gyula, Rotter Jenő, Simon Ambrus, Stichleitner Károly, dr. Szabó Ferencz, Szedlacek János, Tóth Béla, Lendvai Gusztáv, Lavotha Béla.

5 koronát Bertalan József, Ferencz Győző, Haekl István, Kabos Miklós, Lougauer Vilmos, Molnár Béla (6 kor.), OtrokLajos, Récsy Antal, Jóska Miklós (6 kor.)
Hátralékos tagdíjat fizettek: Ficzer József 30 kor., Göttmann Károly 20 kor., Iványos Miklós 50 kor., Jeszenszky Károly 50 kor., Milaszvics József 10 kor., Molnár Béla 4 kor., dr. Szabó Ferencz 10 kor., Miksa Béla 20 kor., Szedlacek János 10 kor.

A gazdatisztek nyugdíja.

A „mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete“ mult hóban megtartott közgyűlése alkalmával Bogyó Samu, keresk. akad. tanár s intézetünk szakértője a gazdatiszti nyugdíjkérdés miként leendő megoldásáról rendkívül érdekes és az érdekeltek figyelmét méltán megrémelő felolvasást tartott, kifejtve, hogy a gazdatiszti nyugdíjkérdés helyesen s a tagok nagyobb anyagi megterhelése nélkül csak egy nyugdíj-szövetség létesítése által válik lehetővé.

Bogyó tanár behatóan fejti ki, miként volna a szövetség létesítendő s mi módon teremthető meg a szükségesség nyugdíjalap.

Melegén figyelmükbe ajánljuk a t. tagtársaknak a felolvasó által kifejtett eszméket s felhívjuk őket, hogy körükben vitassák meg azokat behatóan s nyilvánosan arról véleményét a „G. L.“-ban.

De szíves figyelmébe ajánljuk a szóban forgó kérdést a földbírtokosoknak is, akiket ez, — habár inkább csak közvetve, — de mégis közelről érdekel.

A felolvasást egész terjedelmében az alábbiakban adjuk:

T. közgyűlés! Engedjék meg, hogy mint nem egészen távol álló ugyan, de mindenestre mint nem érdekelt fél szólhassak néhány szót a gazdatiszti nyugdíj kérdéséről. Hogy a gazdatisztek érdekelt felek, azt nem kell bővebben magyaráznom; de érdekelt feleknek tartom a nyugdíjgyesület vezérlőit is. Hiszen ők teljes odaadással, szívük egész melegével nem kis áldozat árán teremtették meg a nyugdíjgyesületet. Fájó szívvel kell nézniük, hogy fáradozásuk nem hozza meg gyümölcsét, hogy az egyesület iránt nincs meg a kellő érdeklődés. Ők úgy vannak az egyesülettel, mint szülők a gyermekükkel. Nagy szeretettel, de nem minden elfoglaltság nélkül itélik meg a helyzetet.

En mint közvetlenül nem érdekelt fél minden elfoglaltság nélkül szólhatok a nyugdíj-

intézetéről s a gazdatiszti nyugdíjkérdés miként leendő megoldásáról.

T. Uraim! A kinek vagyona nincs és a foglalkozása sem olyan, hogy vagyon szerzését lehetővé tegye, szóval aki nem tőkepénzes és nem üzletember, aki nem tartozik a vállalkozók sorába, hanem rendes, meghatározott fizetést huz a keze s esze munkája után, de nyugdíjat részére a munkaadó nem biztosít, kell hogy valamilyen formában tartalékokat gyűjtsön arra az időre, a mikor elrokkann a munkában. Az állam tisztviselőjéről, az egyéb köztisztviselőről az állam, vagy a város, vagy egyéb felettes hatóság gondoskodik. Az államtisztviselő nyugdíját törvény állapítja meg; olyan járandóságnak tekinti, amelyre a tisztviselő munkájával, egy bizonyos életkort elérvén, élte fogytáig jogot szerzett. Az állam tisztviselőjének e tekintetben tehát kedvező a helyzete. Róla gondoskodik, aki szolgálatait igénybe vette, az állam akkor is, a mikor szolgálataira már szüksége nincsen.

Más a magánalkalmazottak helyzete. Ők egyes vállalkozóknak állanak szolgálatában, az ő kenyéradóik csak arra az időre adnak nekik fizetést a míg munkával győzik. Ez persze csak általánosságban áll, mert hiszen tudjuk, hogy számos magánvállalatnak — banknak, ipari részvénytársaságnak — van nyugdíjpénztára, amelyet részben az alkalmazottak alimentálnak, részben azonban a vállalat maga is szaporít. Tudjuk, hogy a szomszéd államban, Ausztriában, a magánalkalmazottak: gazdasági, ipari, kereskedelmi és technikai alkalmazottak már hosszú idő óta azon fáradoznak, hogy törvényhozás útján szabályozzák a nyugdíjuk kérdését. Van is erre nézve több rendbeli ígérgetük.

Egyik kormány igéri nekik a másik után, hogy az ügyet nyélbe üti, de a kormányok sorra buknak, mielőtt ígéreteiket beválthatnák.

Valóban, az a látszatja a dolognak, hogy a magánalkalmazottak nyugdíj-kérdését nehéz a törvényhozás útján szabályozni. Nehéz a rengeteg anyagot összegyűjteni, amely a kérdés megoldásához szükséges és nehéz legyőzni azt a sok ellentállást, amely az ügynek törvényes szabályozása körül felmerül.

A magyar magánalkalmazottak egy része: a magántisztviselők a kérdést a maguk erejéből oldották meg. Őnök ismerik t. uraim, a magántisztviselők országos nyugdíjgyesületét és tudják, hogy ez az egyesület szerény alapon indult — mindössze négy esztendővel ezelőtt vetették meg az alapját — és ma már erős, életképes intézménnyé fejlődött. És kétségtelenül tudják Önök t. uraim, hogy a hírlapíróknak, akiket szintén magánalkalmazottaknak tekinthetünk, ugyanevak virágzó nyugdíjintézetük van ebben az országban.

Éppen csak a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozó tisztviselők, ez a számra nézve nagy, intelligenciára nézve kiváló társadalmi osztály, nem voltak képesek mindeddig széles alapra fektetni az ő nyugdíjintézetüket.

Pontos adataim nincsenek erre nézve, de úgy tudom, hogy sok ezer, talán tízezer

olyan tisztviselő van az országban, aki valamely uradalomnak, gazdaságnak vagy erdőbirtoknak alkalmazottja. És ez az osztály, amely ilyen nagy számmal van az országban, mindössze 124 taggal van a szakmájabeli nyugdíjintézetben képviselve, noha az intézet vezetői önzetlenül, teljes odaadással mindent elkövetnek, hogy a nyugdíjintézetet fentartsák, tagjait szaporítsák.

Ez a csekély érdeklődés a nyugdíjintézet iránt korántsem jelenti azt, hogy a gazdatisztek és erdészek nem szorulnak rá a nyugdíj áldásos intézményére. Nem jelenti azt, hogy munkára még olyan korban is képesek, amikor más foglalkozásbeli emberek kidőlnék a munkából. És nem jelenti azt sem, hogy a gazdatisztek és erdészek könnyebben gyűjtenek vagyont, mint más alkalmazottak és nem féltik hozzátartozóikat a szábságtól, ha időnek előtte kiválnak az élők sorából.

Mindannyian tudjuk, hogy a gazdatisztek és erdészek csak olyan halandó emberek, mint a más hivatásnak élők; hogy a kor egy bizonyos határon túl nekik is parancsol, de hogy még azon a bizonyos határon innen ők is csak úgy ki vannak téve a balsors eshetőségeinek, mint a föld, a melyet munkálnak, ki van téve az időjárás viszontagságainak és a természet szeszélyeinek. A természet egyformán nagy ur minden teremtetésével szemben; ez ember csak úgy ki van téve a meglepetéseinek, mint a föld, az erdő és minden, ami bennünket körülveszen.

A gazdatisztek és erdészek tehát, a rokantság, a munkaképtelenség szempontjából nem foglalnak el kiváltságos állást. És én jól tudom, hogy a nyugdíjintézetől nem is az efajta hiedelem tartotta őket idáig vissza, hanem sok más ok, amelyeknek az élethelyzetükben van meg a magyarázata.

Ugy tudom, a kötelezettségeket mondják terhesnek, amiket a nyugdíjintézet a tagjaira ró. Sokan valják ezt a felfogást, amelyre vonatkozólag azonban az a megjegyzésem, hogy az intézet a tagsági díj fizetéseket még mindig 25 százalékkal olcsóbban szabta meg, mint a biztosító intézetek. Erre persze az lehet az ellenvetés, hogy még ez a mérsékelt díjszabás is drága és nincs összehangzásban a gazdatisztek és erdészek jövedelmével. De van még a tartózkodásnak sok egyéb magyarázata is. Azt mondják ugyanis számosan, hogy a nyugdíjat a jelen szabályok keretében csak igen magas korban érhetik el és mi lesz velük, mi lesz a nyugdíjukkal, ha rövidebb, vagy hosszabb időn át a befizetéseket teljesíteniök nem lehet.

Megvallom, hogy ezek az okadások igen komolyak és hogy érdemes velök behatóan foglalkozni. Más foglalkozások körében, — mert van sok ilyen hivatás is, — indolenciáról lehet szólni, amikor csekély érdeklődést látunk életbevágó kérdések iránt. A gazdatisztek és erdészek tartózkodása, nyugdíjgyesületük elhanyagolása azonban nem közömbösség, kényszerhelyzet ez, amelynek anyagi körülményekben van a magyarázata.

Magam is azt mondom, hogy a gazdasági terhelés nagyobb megterhelése nem lehetséges; a gazdasági terhelés szintén nem, mert hiszen az alkalmazottak a kenyéradók részére hiába szabnak utasításokat. Más alapon kell elindulnunk, más alapot kell keresnünk, hogy a kérdést mindenek megelőzésére elintézzük.

Engedjék meg, t. uraim, hogy javaslataimat erre nézve a következő pontokba foglaljam össze.

A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozó tisztviselőknek szövetséget kell alakítani, amelynek tagjává legyen mindenki, aki a társadalmi osztályhoz tartozik. Ugy vélem, az ilyen szövetségnek megalakítása nem ütközhetik különös nehézségbe akkor, amikor a szövetségi tagok eminens érdekeiről van szó. Németország fényes példát szolgáltat reá, hogy a magánalkalmazottak valamennyien tagjai egy hatalmas szövetségnek. Ausztriában szintén sok ezerre rug a magánalkalmazottak szövetségének a tagszáma és most alakulófélben van minálunk is a magántisztviselők országos szövetsége, a melyre már eddig is néhány száz magántisztviselő jelentkezett.

Ahhoz kétség nem fér, hogy az ilyen szövetségnek könnyű lesz a megteremtése. A szövetséget nyugdíj-szövetségnek képzelem, a melynek jövedelmi forrásai következőképp alakulnak:

1. A biztosító-díjakkól, a melyeket az egyes gazdaságok fizetnek, és pedig mindenféle biztosítási díjból, tűz-, jég vagy egyéb károk esetére, 1—2% levonatik a szövetség javára. Azt hiszem, t. uraim, főnökeiknek, a gazdaságoknak maguknak ezen adó ellen, a melyet az Önök szövetsége a biztosító intézetekre ró ki, nem lesz kifogásuk: hiszen reájuk nézve ez kárt, anyagi hátrányt, megterhelést nem jelent. Csak a biztosító-vállalatok azok, a melyeknek a beleegyezést kell e kedvezményt illetőleg megnyerniök. És a mennyire én a biztosító vállalatokat ösmerem, velük lehet beszélni. Nem vérmes remény részéről, a midőn azt állítom, hogy a biztosító vállalatok, a melyek jövedelmük tekintélyes részét a mezőgazdaságnak köszönhetik, szívesen lefizetik az obolust annak a szövetségnek a javára, a mely a mezőgazdaság szellemi munkáit foglalja magában. Ezek a járandóságok pedig, tekintve a biztosítások rengeteg összegét, igen szép jövedelmi forrást jelentenek évenként a szövetség javára.

2. Azokból az összegekből, amelyeket gépek vagy egyéb eszközök és szerszámok vásárlására fordít a gazdaság, 1—2% vonatik le a szövetség javára. Ez a levonás az előbbihez hasonló természetű, a gazdaságot mivel sem terheli meg és a gyárosok sem emelnek majd kifogást ellene. Erre nézve analog esetet is hozhatok fel: a magántisztviselők országos nyugdíjgyűjteménye számos cézét birt reá, hogy gyári számlákból 1—2%-ot, néha a cikk minőségéhez képest többet is, levonjanak az egyesület javára. És ez a szezálás neheztelést semerre sem okozva, mindenképpen bevált.

3. Azokból az összegekből pedig, amelyek termények vagy egyéb eladásokból folynak be, 1% fordítandó a szövetség nyugdíj-alapja javára. Nem hinném, hogy a gazdaságok e levonást, amely az egyes gazdaság mérlegében vajmi kis szerepet játszik, kifogásolnák, — kifogásolnák az Önök szövetségével, a mezőgazdaság szellemi munkáinak összességével szemben.

Ez a három jövedelmi forrás, amelyek önökre nézve, t. uraim, semmiféle megterhelést nem jelentenek, ezek alkotnák az alapot, amelyen tovább építhetünk. Ez a három rendszeres évi jövedelmi forrás lehetővé teszi, hogy a szövetség a maga tagjainak — minden befizetés nélkül is — bizonyos minimális nyugdíj-alapot teremtsen. Ha már most a szövetség tagjai évenként valami csekély összeget mondjuk: 6 forintot fizetnek be a szövetség

pénztárába: az ilyen könnyen elviselhető, terhet nem jelentő befizetés máris az előbbi jövedelmekkel együtt 2—300 forintnyi minimális nyugdíjat biztosít a szövetség tagjainak.

Aki tehát nagyobb nyugdíjra nem reflektál: ilyen szerény befizetéssel is megszerezheti a nyugdíj-minimumot.

De nézzük, miképen lehetséges a nagyobb nyugdíj-igény megszerzése? Mert fel kell tennem, hogy a szövetség minden tagja, vagy legalább is a tagok túlnyomó többsége nagyobb nyugdíjat óhajtana magának biztosítani.

Miképen történnek a nagyobb nyugdíj biztosítása? A nagyobb nyugdíj biztosításánál a mai nyugdíj-intézet jutna érvényre, de más alapokra fektetve. Mondottam, hogy a havi, vagy évi rendszeres díjfizetést mellőzni kell. A gazdaságok és erdőségek tisztviselőit rendszeres, nagyobb díjfizetésre kötelezni — tapasztalataink szerint — nem célszerű, mivel a díjfizetés fontossága, az állás elvesztése, vagy más körülmény következtében megszakadhat. Ellenben a következő megoldás kínálkozik részünkre:

A szövetség ama tagjai, akik nagyobb nyugdíjat óhajtanak a maguk részére biztosítani, mindenkör, amikor erre való pénzüik van, egy tetszés szerint való összeget (50, 100 forintot, avagy ennél többet is) fizetnek be a közös nyugdíjpénztárba. Az ilyen befizetések alapján mindenkör meghatározhatjuk és kellő táblázatokba foglalhatjuk, hogy a befizető tagnak milyen mértékben emelkedett a nyugdíj-igénye.

Egy példa jobban megvilágítja a tételt. Tegyük fel, hogy a szövetség minden tagjának — hat forintnyi évi díjfizetés mellett — 2—300 forint minimális nyugdíjra van igénye. A tagok egyike, aki, mondjuk: 35 éves, 100 forintot fizet be a nyugdíj-pénztárba. Ebben az esetben a 35 éves tag egyszersmindenkörre történő 100 forintos befizetése saját nyugdíj-igényét, 60 éves korától számítva évi 48 forinttal szaporítja, úgy hogy 60 éves korától fogva a minimális 300 forint helyett évi 348 forint nyugdíjra van igénye.

A befizető tag újabb befizetésre kötelezve nincs, ha még nagyobb nyugdíjra nem reflektál. De nyugdíj-igénye ismét növekedik abban a pillanatban, a mikor a közös nyugdíjalaphoz újabb befizetéssel járul.

A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozó tisztviselők jövedelme váltakozó. Őket amint a gyakorlat mutatja, rendszeres díjfizetéshez kötni: eredményre nem vezet. A rendszeres díjfizetés nem alkalmas a nyugdíjkérdés megoldására.

A kérdést helyesen megoldani csak az ilyen szövetség keretében lehet. E szövetség jövedelmi forrásait talán a birtokosok hozzájárulása is szaporíthatná. Nem szoltam e forrástól ott, ahol a szövetség várható jövedelméről beszéltem; nem akartam kombinációba venni, ahol a biztos számításai alapról volt szó. De azért talán mégis számítani lehet reá, talán elérhető, talán megkönnyíti a nyugdíj kérdésének megoldását, ha szövetséggé alakulnak és mint hatalmas testület terjesztik a birtokosok elé ebbeli kívánságaikat.

A szövetségnek meglesz az a nagy előnye, hogy tisztázni fogja azt a kérdést is, kik a gazdaságok, kik az erdészek, kik tartoznak a közös nyugdíjpénztárhoz. És az Önök céljainak igazán akkor fog szolgálni a szövetség, ha minden gazdaság képviselve lesz benne.

Nekem erős a hitem, hogy a szövetségi segítségével nyugdíjkérdésük megoldható. Az eddigi kísérletek hajótörést szenvedtek, nyugdíjgyűjteményük tengődik, új alapot kell keresni és az új alapot — úgy vélem — az ilyen szövetség adja meg. Csak az ilyen szövetség révén kerülhet meg a mezőgazdaság szellemi munkáit egy sorba azokkal a tisztviselőkkel,

akiknek a sorsát rokkantsági díj és nyugdíj biztosítja mindennemű viszontagság ellen.

Tisztelt Uraim! Nem állanak elég pozitív adatok rendelkezésemre, hogy egy részletesen kidolgozott tervvel álljak elő. Csakis egy hézagoss vázlatot nyújthattam. Önöktől függ, hogy az eszmét megvalósítsák és oly pozitív adatokat szolgáltatassanak, amelyre a matematika is építhessen. Tessék megkezdeni az alább említett jövedelmi források alapján a tőkegyűjtést. Az így begyűlt tőkét akár a nyugdíjintézet, akár a segélyegylet külön alakpé kezelné. Hiszem, hogy ily módon két esztendő lefolyása alatt a nyugdíjszövetkezet létrejöhet.

Paraszt haszonbérések.

Nagyfejú tudományos emberek időtlen idők óta foglalkoznak már az emberanyag konzerválása kérdésével. Ugy látszik fogas probléma ez, mert Magyarországon ezideig legfeljebb a gyümölcsöt meg a főzeléket sikerült konzerválni. Az emberanyag azonban, a nemzetnek ös matériája: a kis- és középbirtokos széthull oldott kéve gyanánt és pusztul gyorsan, de biztosan.

Miben van a hiba, azt én most nem vizsgálom, annyi azonban bizonyos, hogy aggasztók a viszonyok. Szörnyű módon csapdos rajtunk a nemezis ostroma.

Van egy tényérnyi nagyságu folt a mapán, amit „Nyírségnek“ neveznek. Hát az utolsó évtizedek csak ezen a kis folton annyi földnélküli Jánost termeltek, hogy már csupán ezek sokan lennének egy országnak; ha az az ország boldog akar lenni.

És a földnélküliek mindég csak szaporodnak; az a talaj, a mely száz ember lába alul kicsuszik, oda csuszik egy ember lába alá. Ez az egy ember azután nagyon jól érzi magát, de mi lesz a százzal?

Erre a nehéz kérdésre kellene megfelelni a magas politikának. Erre a kérdésre pedig csak egy módon lehet megfelelni: a kis- és középbirtokos osztály konzerválásával.

Mindég fő a fejem, valahányszor erről a feladatról hallok elmélkedni. Mert ezek az elmélkedések általában szörnyű körülményesek, és megelégesznek azzal a tudattal, hogy sikerül néhány embernek főfájást okozniok. Elmélet nem élet.

Elmélkedés helyett azt mondom én el, miként sikerült a Nyírség egy községének a maga egyszerű eszével agyonverni a földbirtok politika tengeri kigyóját.

Ugy hívják ezt a községet, hogy Fényes-Litke. Vagy 10 évvel ezelőtt bérlet alá került ott négy uri birtok (Erős, Zrínyi, Szögyényi, Mikecz birtokok). Árendás konkurrens persze volt rá. Volt abban a községben egynéhány derék uriember, kigondolták, hogy minek ültessenek ők abba a jó 5000 holdas birtokba árendást, mikor ott van az a sok jó, munkabíró paraszt, aki mind földéhes és mind akkor boldog, ha csak egy bakarasznyi dülőre is rá mondhatja, hogy „ez az én földem.“ Aztán ez az ember semmi szomszédjának nem árt, hajnaltól-estig dologban van, szívéhez nőtt földének sorsa, nincs nagyobb ambíciója, minthogy unosuntalan avval bibelődjék.

Olyan szenvedélye ez neki, mint a cigány-nak a hegedű.

„Próbáljuk meg, hátha beválik bérletnek a litkei paraszt is“ — mondák a jó urak. Összeválogattak vagy harmadfélszáz ködmenes atyafit, akik persze szívesen kötélnek álltak s holdanként mintegy 2 fttal jobb ajánlatot adtak be, mint az árendás. Emellett a haszonbér-összegért egyetemleges kötelezettséget vállaltak. Kétszázötven ember egész kis köztársaság: abban megvolt a garancia.

Amint aztán a bérlet sorsa eldőlt, a kis köztársaság hozzálátott a szervezkedéshez. A

dij és nyugdíj
agság ellen.

anak elég pozitív
egy részletesen
Csakis egy héza-
któl függ, hogy
ly pozitív adato-
matematika is
az alább emlí-
n a tőkegyűjtést.
a nyugdíjintézet,
alapkép kezelni.
szünető lefolyása
éjohet.

Értesítések.

emberek időtlen
emberanyag kon-
k fogas problema
ezideig legfel-
szelékelt sikerült
zonban, a nem-
középbirtokos
s pusztul gyor-

én most nem
bizonyos, hogy
í módon csap-

agu folt a map-
eznek. Hát az
is folton annyi
gy már csupán
agnak; ha az

g csak szapo-
az ember lába
ember lába alá.
n jól érzi magát,

llene megfelelni
kérdésre pedig
lelni: a kis- és
asával.

ansztor erről a
Mert ezek az
körülményesek,
tal, hogy sikerül
zniok. Elmélet

mondom én el,
községének a
rni a földbirtok

hogy Fényes-
riet alá került
nyí, Szögyényi,
kurrens persze
gynehány derék
tek ültessenek
okba árendást,
kabiró paraszt,
tor boldog, ha
rá mondhatja,
n ez az ember
hajnantól-estig
földének sorsa,
nthogy unos-

mint a cigány-

válók bérlenek
a jó urak. Ösz-
zaz ködmenes
telnek álltak s
ajánlatot ad-
tt a haszonber-
séget vállaltak.
s köztársaság

a eldől, a kis
szkedéshez. A

bérföldet felosztották 20 holdas parcellákra, de okosan és igazságosan akként, hogy jó földből több, rosszabb kevesebb jutott egy parcellára. Arra következett csak egy kis felzudulás: „no most melyik lesz az én földem.”

„Döntsön a jó Isten” — mondák a vezetők s minden haszonbérbes kalapból huzta ki a dülöjének a számát. Ebben a végzésben megnyugodva munkához fogtak s munkálkodtak serényen 10 esztendő óta.

Siker van munkájukon. A maga 20 holdas földjén minden gazda olyan intenzív munkálkodást fejt ki, ami nagyban alig volna utánozható. Magának s családjának élethivatásává vált, hogy minden gondolatát, kezének minden erejét a földnek áldozza. Midenki fukaron gyűjti trágyáját a maga földecskéjére. Valami hallgatolagos megegyezés jött létre köztük, hogy versenyezni fognak a szorgalomban éseredményekben. És ennek a versenynek az üdvös következményei sem maradtak el. A haszonbérbesek fennakadás nélkül fizetik a holdankénti 10 frtot; emellett meggyarapodtak, állatocskákat szereztek be.

Egységes terv szerint gazdálkodnak, amely egyszerű kötelező erővel állapították meg. A felügyeletet a községi jegyző, vagy lelkész tartja kezében. Ez ellenőrzi, hogy a gazdálkodás a megállapított módon történjék (egyszerű váltógazdaságot folytatnak), hogy mindenki idején megmivelje a földjét, letakarítsa a termését. Ez egyszersmind a pénztáros is. Felveszi a pénzt a haszonbérbesektől s leszámol a bérbeadóval. Ügyel a bérleti szerződés minden pontjának keresztülvitelére.

A felügyelőnek fáradságaiért való kárpótlásként szintén egy 20 holdas parcella jár, amelyet a haszonbérbesek művelnek meg. Érdekes az a kötelező erejű kikötése a szerződésnek, hogy minden telepés csak akkor kezdhet hozzá a szántáshoz, ha a bérösszeg felét lefizette s a termést csak akkor hordhatja be, ha előzőleg a második felét is lefizeti. Aki vét e szabály ellen, azt a társaság egyszerűen kiküszöböli. Mindég akad vállalkozó, aki boldognak érzi magát, ha betöltheti a helyét.

Biz ez nagy csoda, holott ennél a csodánál egyszerűbb dolog semmi sincs a világon.

Rajta tehát, tessék utánozni a litkeieket. Az anyag meg van hozzá, mert paraszt haszonbérbes mindenütt akad ebben az országban. Az a baj, hogy nagyon is sok akad.

Bérbekerülő birtok is van elég; sajnos, több is, mint kellene. Ezekhez azután már nem kellene több, mint az a három-négy ember, akik elég önzetlenek arra, hogy szeressék a népet saját magáért, vagy elég önzők arra, hogy védjék a népben saját vérüket. Teremtő egy Isten, talán csak vannak még ilyen emberek Magyarországon?

Hiszem, hogy vannak és én ezeket első sorban a gazdatiszti karban keresem.

A gazdatiszt az, aki hivatásánál fogva legközelebb áll a föld népéhez. Imeri ezt egyéniségek szerint: intelligenciáját, szorgalmát, megbízhatóságát. Anyagi boldogulásának feltételeit ő tudja a legbiztosabban megváltoztatni.

Megtudja válogatni a szorgalmast, az életrevalót, a tehetetlen lelhütőtől. Egyedül ő találhatja meg azt az egyéni garancziát, ami akár telepítéseknel, akár parcella-bérleteknél a földolog, mert lényegében ezen fordul meg az egész vállalkozás sikere.

De meg a gazdatisztben látom én a fajszereketnek, a magyar vér védelmének is leg-hivatottabb bajnokát.

Elméletileg sokan szeretik a népet; fenköltszónokok s nagy államférfiak magasztalják őt, rajongó barátjának mutatkoznak be. Pedig e barátságból legtöbbször az egymást megértésnek és bizalomnak minden idegszála hiányzik. A dolog úgy áll, hogy az a nép, mely a hazafias kijelentések keretében egy szép

fogalmat képvisel, a valóságban láncszemeiből áll az egyéneknek, az egyének pedig nem mentesek a hibáktól és gyengéktől. Bajoskodó, gyarló, szegény ember az a nép fia, akivel nem elég egyszer-másszor parolázni, mikor az ünnepi köntösét veszi fel, hanem akivel együtt kell felnőni, közte élni, hogy gyengéit megismerjem, vele együtt érezzek, sorsával összeforrrjak, s hogy az összeszokás köztem meg közte szilárd kötelékét létesítse az együvértartozandóságnak. Én így a gyakorlatban alig tudok valamit a fajszereketnek nemes erényéről, egyszerűen a közös sorsban való osztozkodás, a patriarchalismsnak mindennapi kultuszát gyakorolom: de mégis ez a mindennapi érintkezés, ez az együttélés a legfontosabb feltétele a nemzeti egybeolvadásnak, a fajszereket kötelékében való egyesülésnek és voltaképpen mégis én vagyok hivatott arra, hogy vezessem a népet, védjem alulról és felülről s azokkal szemben, kik messzebb állanak tőle, védjem az ő jól átértett sorsát, mint a tulajdon magamét.

E fontos feladat letéteményese elsősorban a gazdatiszt, aki ott áll a faji védelem határállomásán s a maga intelligenciájával és a maga magyar szívével többet segíthet a népen, mint akármelyik törvényalkotás. A gazdatiszt feladatának képzelem én azt, hogy Litke példájára ragadják meg az alkalmat s adjanak irányt a nép életre való törekvésének úgy, mint Litkén adtak.

Még pedig ez az irány úgy adódik meg, hogy vállánál kell ragadni az embert s azt mondani neki: „oda menj! Ott van a föld, a tied lehet az, csak állj össze, értsd meg egymást s iparkodjál. Te értd és bírod a munkát, lehetetlen, hogy meg ne küzdjél a versenyháttal, aki se nem érti, se nem bírja. A jó Isten Litkéhez sincs közelebb, mint mihozzánk, csak mi ne legyünk távolabb egymástól.”

Ezt kellene mondani s tenni, ahogy bérlet alá kerül egy-egy nagyobb birtok. Meannyivel másként festene rövidesen ez az ország, mennyivel hálásabban gyümölcsözne a vezetőkések — nem az árendásnak, hanem a paraszt haszonbérbeseknek.

Amannak talán nem tetszenék a fordulats az olyan bökkenő, amelyen sok ember fennakad. Fennakad s visszalép. Nem jut eszébe, hogy a tigris is megvédi a kölykeit, pedig a tigrisről azt tanuljuk, hogy átkos fenevad. De bizonynyal átkosabb fenevad az az ember, aki saját vérét pusztulni enged, mikor módja volna segíteni rajta. Vezessen inkább mindenkit a fajszereket szívós ösztöne, mint a felvilágosultság blazirtsága, mert ez előbb-utóbb meg fogja ölni a nemzetet. Aztán hadd haragudjanak reánk, hogy mégis megtudtuk élni a saját életrevalóságunkból.

A kormánytól kérem ne várjunk semmit. A kormányból egyszerűen hiányzanak a fenevadak erényei. Az állatsereglet-tulajdonoshoz hasonlít, aki akkor volna legboldogabb, ha a zsiráfok a krokodilusokkal, a szamarak az oroszlánokkal csokolóznának, hiszen ő egyformán aggódó atyja valamennyinek. Mi azonban nem eresszük magunkat egyformáknak. Közöttünk — sajnos — az a jelszó, hogy vagy az oroszlánok eszik meg a szamarakat, vagy a szamarak az oroszlánokat.

Úgyan haragudjanak meg már egyszer alaposan erre a kormányra. Mig mások sorsa fölött gondolkodó férfiak azon siránkoznak egyre, hogy mit kellene és mit nem kellene tennie neki, mi vágjuk oda keményen, ami itt következik:

„Te kormány, esináltál nekünk olyan telepítési politikát, amitől megszökik a ködmen. Hát mi esinálunk neked olyan haszonbérbes politikát, amitől az árendás szökik meg!”

Ez volna a beszéd!

B. B.

Ötven év előtt s után.

A nemzet ünnepelt! . . . Fél százados évfordulóját ünnepelte a közelmúltban azon időnek, amelyben hosszas elnyomatás után a magyar nemzet általános szabadsága lón szentesítve. S általa nemcsak nemzeti jogainak, vágyainak nyertek kielégítést, de felszabadítottuk a köznépet a reá nézve olyannyira terhesnek hitt jobbágyaság alól; visszaadtuk önmagának s mint szabad állam szabad polgárait velünk egyenjogositottuk.

Amikor a politikai élet munkásai a negyvenéves törvényekben a szabadság, mint nemzeti létünk biztosítékának örök zálogát ünnepelték, mi, a nemzet napszámosai, az anyaföld gondozói, ezenfelül ugyanakkor a mezőgazdálkodás, a földbirtok viszonyainak újjaszületését is ünnepeltük hazafias lelkesültséggel az ötvenéves évfordulón.

A magyar mezőgazdálkodás reformálására ez új helyzet adta meg az ellensúlyozhatlan nyomást. Ez szülte meg az agrikulatális haladás eszméjét.

Lassu volt az ébredés, mert a közöny nyakszegezve állott ellent a haladásnak, s hosszú időbe került, amíg az ősi virtus mesgyét nyitott a haladást biztosító újításnak. De elvégre megtörtént. A robot, a dézsma megszüntével belátták földbirtokosaink, hogy birtokaik kezelése ezentúl sokkal terhesebb leend; hogy egzisztenciájuk mérlegzőjét az önmaguk által kifejtett ezéltudatos munka — szorgalom — utánnézés billentheti csupán javunkra; s mert az ingyenes robot helyett pénzzel kellett megfizetni a már szabadabb lett jobbágy munkáját; megtanulták elősmerni a munka értékét, becsülni annak fontosságát.

Megmozdult a tőke! . . .

A ládafiában penészedett bankók felaprózva kerültek a mezőgazdasági üzem szükségleteinek fedezésére, s váltak más alakban annak hasonértékű gyümölcsöző tőkéjévé. A közterhek nagyobbodásával a kényelmes dologtalan megélhetés sutba került, s a nagyuri kastélyok falán belül immár plajbászszal kezében a gondolkodó, számító főur foglalt helyet, s érdeklődött gazdasága iránt.

Ezen érdeklődés hordozta méhében a későbbi fellendülés — a belterjesség magvat.

És midőn a földbirtok minden lépésnyi területén mindnagyobb köz- és magánteher nyugodott, az egyéni szükségletek óriási mértékben megnagyobbodtak; midőn a rohamosan fejlődő társadalom a közérdek oltárára megkivánta a maga áldozathozatalát azok részéről, kik a magyar föld tulajdonosai, haszonélvezői voltak; s midőn a mindezek fedezetére szükségeltető javaslatok előállítására a tulajdonos nyakába szakadt; többé már nem mondhatta „a paraszté a dolog”, hálásabb tulajdonosa lett birtokának, s hogy megtarthassa magának — utódainak — birtokainak kezelését szakértő kezekre bízta.

Mert az intenzív kezelés szüksége arányban a földbirtok iránt támasztott igényekkel. mind haugosabban követelte helyét.

Imígyen létesültek a nagyobb uradalmak számottevő tisztikarai, a fokozottabb igényeknek megfelelni képes képzett gazdatiszti osztály, s mig a múltban a patriarchalis állapot közepette a bagaria esizma dominált, s a kiérdemült lakájt egy főtiszti állással jutalmazták, az állam úgy, mint egyesek, megértve a kor intőszavait, a nyugat-európai államok gazdálkodásának mintájára hál' Isten! ma már rendelkezünk kellő anyagi és szellemi tőkével arra nézve, hogy az ötvenéves évfordulón bemutathassuk: *Ime! Magyarország mezőgazdasága fél század után!*

Mondanom sem kell, hogy a mezőgazdálkodás fejlesztésének terhes munkájából az oroszlán rész reánk — gazdatisztekre nehezedett, az érdem a miénk, kik a tudomány vívmányait kitartó szorgalommal vittük át a természet szolgálatába. Kik átvéve elődeinktől

a kezdetlegesség gyarló fonalát, azt az igényeknek megfelelő alakban fonjuk tovább, és adjuk át utódainknak a jövő számárá.

A magyar gazdatiszti kar volt az, amely Magyarország mezőgazdaságát a mai fokra emelte amaz anyagi segélyezéssel, amelyet a helyzettel számolni tudó földbirtokos öröm és bizalommal bocsájított rendelkezésére, avagy velünk vállvetve folytonos munkával igyekeztek fejleszteni az őstermelés azon ágát, amely ma ötven év után is Magyarország és vele együtt honpolgárainak lételapja.

Sajnos, hogy a mi viszonyaink haladása nem tartott lépést a gondjainkra bízott nemzeti vagyon — a földbirtok — a mezőgazdálkodás fejlesztésével. Mert bizony az ötvenéves évforduló ünnepén, midőn a mult emléke önértzetet önt belénk s büszkeséggel tölti el lelkünket a jelen, látva a kitartó szakértelmes munka eredményét, a haladást, amely a multhoz viszonyítva ma oly óriási: fájó szívvel érezzük, tudjuk, hogy a gyümölcsből nekünk csak kis mennyiségben jut a — férgese.

Boldog Isten!... Lehetne-e szebben, méltóbbképpen megünnepelni a 48-as törvények szülte agrikulturnális fejlődés kezdetének ötvenéves évfordulóját. Lehetne-e 50 év multán nemesebben megörökíteni az akkori idő emlékét, mint az által, ha a minden áldozatra kész főúri osztály tagjai e felszázados ünnep emlékére kegyes alapítványaikkal gyarapítanák a gazdatiszti nyugdíjgyűlés alapvagyonát. Lehetővé tennék annak az osztálynak jövője biztosítását, a már megalakult nyugdíjgyűlést felvirágzásra, amely osztály a jobbágyság felszabadulása után is rendületlenül kitartott földesura mellett s magát az új és nehezebb birtokviszonyokba beletalálva, a fokozottabb igényeknek megfelelően minden gondoskodott a reábizott birtok fizetőképességéről, urának, jöltevőjének fényes existenciájáról.

..... Akkor felszabadult a jobbágyság, saját kezére, önállóságra vergődött: — ma félézred után a jövője biztosítását nyerné jutalmul a földbirtok szolgálatában álló nemzet napszámosa a ... gazdatiszti osztály!

Igen ez lenne a legszebb, legnemesebb befejezése az ötven év előt megkezdett nagy munkának. Ez volna legméltóbb a magyar főúri osztályhoz!!

Lehet, hogy csak a lelkesültség kergeti át agyamon eme gondolataimat, midőn a „nagy multat” imigyen ünnepelem, az események egymástánját a jelenig vezetem. Lehet, hogy démonok dévaj inckelkedése lebbenti előttem félre a jövő fatyolát, a mely mögött az áldozatkészség illetlen megnyilatkozását látom; ... de, e pillanatokban ilyenek látom a jövőt, a melyben hiszek és reményelek!

Práznovszky Ágoston.

Értesítés.

Az egyesületi évkönyvet az 1897. évről a mult napokban küldöttük szét t. tagjaink cziméire. Aki az évkönyvet netalán kézhez nem vette volna, sziveskedjék ezt az irodával egy levelező lapon tudatni, hogy az utánküldésről gondoskodhassunk.

Az évkönyvhöz takarékpénztári befizető lapokat is mellékelünk, s *tisztelettel kérjük azon tagjainkat, kik tagdíjhátralékban vannak, hogy a befizetési lapok igénybevételével úgy a f. évi, mint esetleg az előző évekről tagdíjat beküldeni sziveskedjenek.* Ügyvezetőség.

Állás hirdetések.

E rovatban *díjtalanul* közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők, *bizonyítvány* másolataikat tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat *tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal sziveskedjenek irodánkhoz fordulni.* Az állás betöltésre elő-

jegyzett gazdatisztek bizonyítványmásolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg, de ezeknek betekintés utáni visszaszámaztatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló száma hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdető óhajító földbirtokosoknak is, ha *egy-együletünk tagjai sorába lépnek.*

Betöltendő állások.

Ajánlatok az ügyvezetőséghez küldendők.

20. Egy 600 holdas birtok, önálló kezelésre, 35—40 éves kel 5 gyakorlattal bíró gazdatiszt kerestetik.

22. Segédtsizt, ki egy felsőbb tanintézetet végzett és némi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal bír, július 1-re felvétetik.

24. Nagy uradalomban jul. 1-re egy segédtsizti

Állást keresők.

Főtiszt, kezelő vagy intézői állás betöltésére ajánlkozniak

160. Egy tapasztalt 45 éves csalados gazdatiszt azonnali belépésre, alkalmaztatást keres. Czím a kiadóhivatalban.

161. M.-óvári akadémiát végzett, a gazdaság minden ágában jártas, 8 évi gyakorlattal bíró, magyar, német, tót nyelveket beszélő gazdasz. intézői, kezelői, titkári s hasonló állást keres.

162. Keszthelyi gazd. tanint. végzett, 28 éves r. k., 6 évi gyakorlattal bíró gazdasz. jelenleg szig. állatorvos, intézői, vagy hasonló állást keres. Állását azonnali elfoglalhatja.

164. M.-óvári gazd. ak. végzett, 32 éves, r. kath., nőtlen fiatal ember, néhány évi gyakorlattal, állást keres azonnali belépésre.

165. Egy keresztény 20 évi gyakorlattal bíró, magyar, német, tót nyelveket beszélő gazdatiszt, hízalás, állatgyógyászat, építészeten stb. jártas, azonnali belépésre állást keres.

Az Orsz.-Gépez-Egyesület a gépészet minden ágában szakavatott gépészeket minden időben *díjtalanul* elhelyez. Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

Kedvezmények egyesületi tagok részére.

I. Fürdőkedvezmények.

Az alább megnevezett fürdőgazdaságok, a kezelésükben levő gyógyfürdők igénybevétele esetén, egyesületünk tagjainak az alábbi kedvezményeket engedélyezik:

„Szláics” az elő- és utóidényben 50% kedvezményt ad.

„Herkulésfürdő” az elő- és utóidényben 50% -ot.

„Korintnyeza” az egész idény alatt 20% -ot.

„Iglófürdő” a következő kedvezményeket nyújtja egyesületünk tagjainak, ha a családtagjai a családfelel együtt a fürdőben tartózkodnak: Az elő- és utóidényben: a szobák árából 15% -ot, az ágyneműk árából 15% -ot, gyógy- és zene-díjakból 50% -ot. A 15-évből 25-évből 25-ig a) a szobák árából 10% -ot, b) az ágyneműk árából 10% -ot, c) a gyógy- és zene-díjakból 50% -ot.

„Császárfürdő” kedvezményes előfizetési jegyeket ad, melyek ára 100 darabonként 35 frt, 100 darabonként 25 frt, 100

darabonként 20 forint. A 35 frtos jegyek az intézet bármely fürdőjének, a 25 frtosak a II. oszt. fürdő, a 20 frtosak a férfiszoda használatára érvényesek.

„Ráczfürdő” 1. Uri gőzfürdőjegy, mely hétköznapokon egész nap, vasár- és ünnepnapokon csak délután érvényes 30 kr.

2. Uri gőzfürdőjegy, mely vasár- és ünnepnapokon délelőtt is érvényes 40 kr.

3. Női gőzfürdőjegy, mely naponta érvényes 35 kr.

E jegyek a Ráczfürdő pénztáránál készpénzfizetés és a nálunk hapható utalványok átadása mellett válthatók.

Pöstyén és Tarsa fürdők esetéről esetre engedélyeznek kedvezményeket egyesületünk azon tagjainak, akik ezt levelben kéri a fürdőgazdaságtól.

I. Gyárosok és kereskedők.

Bücher Rudolf. Budapest, VII., Nagymező-utca 68. Ekék és egyéb talajmivelő eszközök, áreng. 10%.

Brázy Kálmán. Budapest, IV., Muzeum-körút 23.

Füszér- és gyarmatárak után 2%, sós-borszesz, 20%.

Brünnertestvérek. Budapest, IV., Koronaherezege-utca 3. Lámpák, lámparészek és lámpások, 10%.

Calderoni és tsa. Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, látésővek, hőmérők, 10%.

Ditmar R. Budapest, V., Fürdő- és Nádor-utca sarok. Lámpák, lámparészek, lámpások, áreng. 5%.

Dona Döme és Fia. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Papír, írószér, nyomtatványok és följegyzési könyvek raktára, áreng. 5%.

Elsinger M. J. és fia. Budapest, V., Thonet-udvar. Vizmentes szövetek, ponyvák, zsákok, kendertömlők, esőköpenyeg és gazdasági sátorok, árengedmény 5%.

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-társ. Budapest, Andrássy-u. 14. gazd. gépek, tizedes és százados mérlegek 10%.

Feldmann és Kádár. Budapest, VI., Teréz-körút 34. Műszaki és gazdasági kellékek, számszámok, fűszerek és reszelők. Orosz és amerikai henger- és gépjelölajok, oliva gépjelölaj, 15%.

Freund A. és Fia. Budapest, IV., Koronaherezege-utca 3. Nyerges, löszerszámok, bőrdöngök és utitáskák, löpökroczok, istálló- és tisztító szerek, 5%.

Friedlän ter József. Budapest, VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz. Mindenemű mezőgazdasági gépek és eszközök, szelmotorok, szivattyúk, áreng. 17 1/2%.

Fuchs G. Budapest, VII., Károly-körút 1. Gazdasági gépek, tizedes és százados mérlegek, árengedmény 5%.

Geitner és Rausch. Budapest, Andrássy-ut 8. Háztartási és konyhafelszerelési cikkek, 10%, műszaki számszámok, munkagépek, kutszivattyúk, tüzoilto-feszendők és tüzoilto-felszerelésekből az áru és vételhez képest 5—10% -ig.

Glass és Tarsa. Budapest, IV., Muzeum-körút 5. Uri fehérmű, vízhatlan esőköpenyek, Jaeger-árak, árengedmény 5%.

Groág Lipót fia. Budapest, VI., Váci-körút 43. Uri és női fehérmű, férfi ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők; fűzők és kötött árak, stb. áreng. 6%.

Hatschek Emil. Budapest, Andrássy-ut 13. Lát-szerek és norimbergi disz-műárak, árengedmény 10%.

Huzella M. Budapest, Váci-utca 1. Vadászfegyverek- és vadászkelekkéből (töltények kivételével) 5%.

Kánitz C. és Fia. Budapest, Dorottya-utca 10. Papír- és írószerek, nyomtatványok, amerikai írógépek, árengedmény 10%.

Károlyi György. Budapest, V., Dorottya-u. 10. Papír, író és rajzszerek, 10%.

Kertész Jenő. Budapest, Kerepesi-ut 8. Disz-műárak és uri divatárak, 10%.

Kirner József. Budapest, IV., Szervita-tér 2. Vadászfegyverek és vadászkelekkék, forgópisztolyok stb.-ből (töltények és egyéb löszerek kivételével) 10%.

Konta és Kaloszek. Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. Vászón, fehérmű, női és uri divatcikkek, szövött-áru, árengedmény 5%.

Kontur Alajos. Budapest, IV., Lipót-utca 10. Üveg és porcellán készletek és használati edények; képezetek és tábla-üveg raktár, áreng. 10%.

Kunz József és társa. Budapest, V., Deák-tér 1. Vászón, fehérmű, szőnyeg és pokrócz árak 5%.

Kühne Ede Moson. Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Kizárólag hazai gyártású gazdasági gépek és eszközök gyári árából, 10%.

Lászlóczky Gyula. Budapest, IV., Egyetem-utca 7. Férfi és fiu ruha-árak, 5%.

Leitersdorfer D. és Fia. Budapest, IV., Koronaherezege-utca 6. Kész férfi és fiu ruha-árak, ruha szövetek, árengedmény 5%.

Magyar fény- és lámpa-áru gyár r.-t. Budapest, V., Gizellater 1., VI., Teréz-körút 1., VIII., Üllői-ut 2. Pozsony, Lőrincz-kapu-u. 1. és Kolozsvár, Hid-u. 20. sz. Lámpák, lámparészek, lámpások árengedmény 10%.

Molnár és Moser. Budapest, Koronaherezege-utca 9. Illatszerek, szappanok, háztartási és gazdasági cikkek, gyögyárak, vegyszerek, köt-szerek, árengedmény 10%.

Melichar Ferencz. Budapest, Nagymező-utca 68. Vetőgépek, áreng. 10%.

Neoschil Alajos. Budapest, IV., Váci-utca 27. Kötőszér és szébeszeti cikkek, sérvtöltők, gummitürlőlegességek, 10%.

Rigler József Ede. Pá-pirneműgyár részv.-társ. Budapest, Erzsébet-tér 19. Írószerek, íróasztali berendezések, gazdasági nyomtatványok és könyvek, 10%.

Szántó és Glass. Budapest, IV., Muzeum-körút 37. Uri fehérmű, ingek, kézelők, gallérok, áreng. 5%.

Szenassy és Reimann. Budapest, IV., Ferenczietere 9. Papír, irodai felszerelések, nyomtatványok, levéldobozok, áreng. 10%.

Szőnyegház. Budapest, IV., Károly-körút 26. Szőnyegek, függönyök, terítők, ágyneműk, vasbutorok, pokróczok és lakásberendezési cikkek, 10%.

Szűcs Zsigmond. Budapest, VI., Nagymező-utca 68. Széna-gyűjtők, triurók, rostak, tengeri morzsolók, szécskavágók, daralók, járgányok, harsajtók és vizók, mérlegek s egyéb gazdasági eszközök, áreng. 12%.

3. Szállodák.

A szállodák által adott árkedvezményt csakis egyesületünk tagjai vehetik igénybe, tagsági igazolványuk (tagdíj lefizetési nyugta) felmutatása mellett.

Continental szálloda. Budapest, V., Nádor-u. 22. a szobák árából 10%.

Erzsébet Királyné szálloda. Bpest, IV., Egyetem-u. 5. a szobák árából 20%.

London szálloda. Budapest, Váci-körút 65. a szobák árából 10%.

Metropole szálloda. Budapest, VIII., Kerepesi-ut. Udvari szobák árából 10% utcai szobákról 20%.

Nádor szálloda. Budapest, IV., Várház-körút 2. a szobákról 25%.

Páris szálloda. Budapest, Váci-körút 25. a szoba árakból 10%.

Sziklay Sándor „József főherczeg” szálloda. Budapest, Kerepesi-ut 79. a központi személy-pályaudvar átellenében, a szoba-árakból 20%.

Az orosz magyar gazd. egyesület tulajdona.